Eesti Riigikaitse Akadeemia

Harry Kattai

EESTI PIIRIVALVE KORDON (1922 - 1940 JA 1990 - 1996)

Lõputöö

Juhendaja:
kapten
Lembit Võime

Tallinn 1997

REFERAAT

KÄESOLEVAS DIPLOMITÖÖS ON 36 LEHTE, TEEMA KÄSITLUS HÕLMAB 25 LEHTE, KASUTATUD KIRJANDUSE JA ALLIKATE LOETELUSSE KUULUB 18 ÜHIKUT. TÖÖS ON 6 LISA. DIPLOMITÖÖ ON KIRJUTATUD EESTI KEELES.

UURIMISOBJEKTIKS ON EESTI PIIRIVALVE KORDON.

TÖÖ EESMÄRGIKS ON UURIDA EESTI PIIRIVALVE KORDONIT, KUI PIIRIVALVE TAKTIKALIST JA STRATEEGILIST ÜKSUST, ET PAKKUDA VÄLJA SOOVITUSI EESTI PIIRIVALVE KORDONISÜSTEEMI PARENDAMISEKS.

DIPLOMITÖÖS ON UURITUD JÄRGMISI AINEVALDKONDI:

- EESTI PIIRIVALVE ARENG AASTATEL 1922 - 1940;
- EESTI VABARIIGI TERRITOORIUMIL 1990-L AASTAL PAIKNENUD NSVL PIIRIVALVE STRUKTUUR;
- SOOME PIIRIVALVE STRUKTUUR;
- EESTI PIIRIVALVE ARENG AASTATEL 1990 - 1996.

DIPLOMITÖÖ ANNAB ÜLEVAATE EESTI PIIRIVALVE JA -KORDONI ARENGUST AASTATEL 1922 - 1940 JA 1990 - 1996.

SISUKORD

REFERAAT..... 2
SISUKORD..... 3
LÜHENDID..... 5
SISSEJUHATUS..... 6

1. ÜLEVAADE EESTI PIIRIVALVE KUJUNEMISEST AASTATEL 1918 - 1940 8
1.1. Olukord Eestis 1918.a. ja Eesti piirivalve loomine..... 8
1.2. Piirivalve kordoni paiknemine, ülesanded, struktuur ning areng aastatel 1922 - 1940..... 10

2. TEISTE MAADE PIIRIVALVE ORGANISATSIOONID..... 14
2.1. Eesti NSV-s paiknenud NSVL Piirivalve struktuur..... 14
2.1.1. Kordonisüsteem ja valvatav-piirilõik..... 16
2.2. Soome piirivalve 18

3. EESTI PIIRIVALVE AASTATEL 1990 - 1995..... 19
3.1. Olukord aastatel 1990 - 1992 ja piirivalve taasloomine..... 19
3.2. Piirivalve kordonisüsteemi kujunemine, ülesanded ja struktuur..... 23

KOKKUVÕTE..... 26
SUMMARY..... 29
KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS..... 30
LISAD
Lisa 1. Eesti piirivalve kordonite asendiskeem 1924.a. 31
Lisa 2. Eesti piirivalve kordonite asendiskeem 1940.a 32

Lisa 3. NSVL piirivalve Kuressaare sõjaväelinnaku skeem..... 33
Lisa 4. NSVL piirivalve Aseri kordoni valvepiirkonna skeem..... 34
Lisa 5. NSVL piirivalve kordonite asendiskeem 1990.a. 35
Lisa 6. Eesti majanduspiiril 1990.a. avatud kontrollpunktide skeem..... 36

LÜHENDID

1. ERA - Eesti Riigiarhiiv;
2. F - fond
3. N - nimistu
4. NFSV - Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik;
5. NSVL - Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit;
6. NSV - Nõukogude Sotsialistlik Vabariik;
7. PVA - Piirivalveamet;
8. S - säilitusühik;

SISSEJUHATUS

Riigipiir on iga iseseisva riigi iseseisvuse üheks põhiliseks tunnuseks. 1990ndal aastal, kui tehti ettevalmistusi Eesti taasiseseisvumiseks, oli tarvis saavutada kontroll oma piiride üle, nii majandusliku kui ka sotsiaalse stabiilsuse saavutamiseks.

Piirivalve taasloomise alguseks tuleb pidada Eesti Vabariigi Valitsuse korraldust 15.oktoobrist 1990. a. nr.305-k, millega pandi Eesti majanduspiiri kaitse organiseerimise kohustus organisatsioonile "Eesti Kodukaitse". Kodukaitse ülesandeks oli kodanikualgatuse korras, majanduspiiri kaitseks, majanduspiiri kaitseteenistuse moodustamine.

Seitsme aastaga on muudetud ja parandatud pidevalt piirivalve juhtimist, samuti on piirivalve ülesanded ja kohustused muutunud konkreetsemaks. Tänaseni aga ei ole uuritud kompleksselt praegust piirivalve funktsioneerimist ja tema struktuuri, ega võrreldud sõjaeelse Eesti piirivalvega. Samuti siin Nõukogude okupatsiooni ajal tegutsenud NSV Liidu Piirivalvega.

Probleem: kas piirivalve kordoni praegune struktuur, asukohad ja juhtimissüsteem on optimaalne ja kas kordon on võimeline täitma temale pandud ülesandeid.

Uurimistöö eesmärgiks on uurida Eesti piirivalve kordonit, kui piirivalve taktikalist ja strateegilist üksust, et pakkuda välja omapoolseid soovitusi Eesti piirivalve kordonisüsteemi paremaks funktsioneerimiseks.

Uurimisobjektiks on Eesti piirivalve kordon, kui kõige väiksem piirivalve struktuur, mis peab olema suuteline iseseisvalt kaitsma ja valvama riigipiiri puutumatust, takistama loata üle piiri liikumist; samuti oma asukoha tõttu peab piirivalve kordon suutma tegutseda ka rahva abistajana võimalike äärmuslike olukordade korral (nagu loodusõnnetused, päästetööd jms).

Põhitähelepanu käesolevas töös on pööratud just kordonisüsteemile ja kordoni struktuurile, võrreldes seda sõjaeelse Eesti piirivalve kordoniga, Eestis paiknenud NSVL piirivalve ja kordoni struktuuriga ning Soome piirivalvega.

Ülesanded:

* tundma õppida ja analüüsida Eesti piirivalve kordoni struktuuri aastatel 1922 - 1940;
* tundma õppida ja analüüsida Eesti Vabariigi territooriumil 1990-l aastal, enne taasiseseisvumist, NSVL Piirivalve struktuuri, kordonite paiknemist, ja ülesandeid;
* tundma õppida ja analüüsida Eesti piirivalvekordoni arengut aastatel 1990 - 1996.a;
* tundma õppida ja analüüsida Põhjamaade piirivalve kogemust piiri valvamisel;
* töö tulemuste alusel teha ettepanekud piirivalve struktuuri täiustamiseks.

1.PIIRIVALVE KUJUNEMINE AASTATEL 1918 - 1940

1.1. Olukord Eestis 1918.a. ja Eesti piirivalve loomine

Novembris 1918. a. loodi Piirivalve Peavalitsus. 30. detsembril 1918. a. viidi ta üle rahandusministri alluvusse. Probleemid tekkisid piirivalve rahastamisel ja jaanuaris 1919. a. allutati ta Sõjavägede ülemjuhatajale. Veebruaris 1919. a. asutati Piirivalve Peavalitsuse asemele Rannavalve-, Side- ja Päästejaamade valitsus, kelle ülesandeks oli valvata ja hoolitseda merepiiri. Maismaapiiri valvasid sõjaväeosad.

1919. a. lõpul loodi uuesti Piirivalve Valitsus, kuid likvideeriti aprillis 1920. aastal. Kuni 1922. aastani valvas maismaapiiri sõjavägi, merepiiri Mereside Valitsus.

Vabariigi Valitsuse otsusega 20. septembril 1922. a., vastavalt Riigikogu poolt 30. mail 1922. a. vastuvõetud Piirivalve alluvuse muutmise seadusele, moodustati siseministeeriumi alluvuses Piirivalve Valitsus, kelle ülem allus vahetult siseministrile. Ettevalmistustöödele, juhtkonna komplekteerimiseks ja piirivalvurite väljaõpetamiseks kulus aga aega ning piiri valvamise ülevõtmisele asuti alles 14.03.1923.a. Alustati merepiiriga ja seejärel võeti üle maapiir. 20. maiks 1923. a., oli piiri valvamise ülevõtmine kaitseväelt lõpetatud.

Piirivalvet juhtis Piirivalve Peavalitsuse ülem koos Peastaabiga. Eesti oli jaotatud algselt 8-ks jaoskonnaks: Tallinna, Lääne, Pärnu, Valga, Petseri, Tartu, Peipsi ja Narva. 1923.a. lõpul ja 1924.a. jooksul liideti Valga jaoskond Petseri jaoskonnaga, Tartu jaoskond Peipsi jaoskonnaga ja Pärnu jaoskond Lääne jaoskonnaga ning järele jäi 5 jaoskonda. Nimetatud ajavahemiku jooksul liideti veel kokku rajoone ja korraldati juhtimist ning sellisena püsis Eesti piirivalve struktuur kuni 1940.aastani.

Nõukogude okupatsioonivägede saabudes, vastavalt siseministri käskkirjale 22.07. 1940.a. nr.76 §1, lõpetati piiri valvamine merepiiril alates 22.07. 1940.a. kell 15.00 ja anti üle NSVL piirivalvele. Vastavate aktide kohaselt anti üle NSVL piirivalvele valvepiirkonnad, piirivalve kasutamisel olevad kordonihooned, ujuvabinõud, liiklemisvahendid (v.a. autod ja mootorrattad), sidevõrk ja kordonites olev vallasvara. Nõuti üle anda ka agentide-kaastööliste nimekirjad ja andmed piirivalves registreeritud eraisikute ujuvabinõude kohta. Relvad ja laskemoon tuli üle anda Sõjaministeeriumile (ERA. F:981. N:1. S:464).

Faktiliselt tähendas see käskkiri seda, et Eesti ainus ühendus lääneriikidega oli suletud.

1.2. Piirivalve kordoni paiknemine, ülesanded ja struktuur ning areng aastatel 1922 - 1940

Piirivalve kordon on piirivalve teenistuslik allüksus, mis teostab vahetult riigipiiri valvet temale kinnitatud piirilõigus maismaa-, mere-, jõe- või järvepiiril. Kordonile alluvad piiriületuspunktid ja -postid. Kordon saadab piirile valvetoimkondi.

Piirivalve Valitsuse ülema käskkirjaga 02.04.1924.a. nr.1 avaldatud kordonite nimekirjas oli 143 kordonit (vt. Lisa 1.). Kordonitele allusid piirivalvepostid ja piiriületuspunktid.

Juhtimisstruktuur kordonis oli järgmine:

1. kordoni ülem;
2. kordoni ülema abi;
3. piirivalvurid ja erialaspetsialistid (mehaanik, koerajuht jne).

Kordoni valvatav piirilõik ulatus idapiiril alates 4-st kuni 10 km -ni (näiteks Mustoja kordon - 6,5 km), lõunapiiril kuni 30 km -ni (näiteks Vastse-Roosa kordon - 23,5 km), rannikualadel ja saartel rannajoont mööda kuni 110 km -ni. Kordonid ise asusid piiri lähedal - tavaliselt kuni 1 km piirist. Kordonis oli 3 kuni 5 piirivalvurit. Piirivalvurid elasid tavaliselt kordoni tegevuspiirkonnas.

Piirivalve kordoni meeskonnal oli kasutada järgmine relvastus:

- Inglise vintpüss, kaliiber 7.62 mm;
- Jaapani vintpüss (1905.a. mudel), kaliiber 6,5 mm;
- püstol "Browning", kaliibriga 9 mm ja 7,65 mm;
- püstol "Walther", kaliiber 9 mm;
- Inglise kuulipilduja "Lewis",
- raskekuulipilduja "Maxim" 7,62 mm (Saksa mudel, ümbertehtud vene 7,62 mm padrunitele);
- püstolkuulipilduja;

- kaliiber 22 vene vintpüss;
- snaipripüss vene padrunitele;
- Ameerika vintpüss "Wintchester", kaliibriga 7,62 mm (täpsed andmed puuduvad).

Relvastusega oli kõige paremini varustatud idapiir - igas kordonis oli vähemalt 1 kuulipilduja, mida Eesti - Läti Vabariigi piiril paiknevate kordonite relvastuses ei olnud. Kuulipilduja oli relvastuses ka mõnedes rannikualadel paiknevates kordonites.

Piirivalve põhitegevuse võib jaotada järgmiselt:

1. salakaubitsemise tõkestamine;
2. üle piiri liiklemise järelevalve;
3. ujuvabinõude järelvalve;
4. muud erikohustused, nagu isikkoosseisu väljaõpetamine, piiri korrashoid, kalapüügieeskirjade täitmise jälgimine, piiriesindajate töö, mõnedes sadamates sadama süvendamismaksu kasseerimine, tollipunktide ülemate, rannavanemate, mereside ja väiksemate tuletornide ülevaatajate kohustuste täitmine.

Kuni 1936. aastani, kui Riigivanema poolt dekreedina kehtestati Piirivalve seadus (Piirivalve Valitsuse Ülema käskkiri 04.06.1936. a. nr.74), kehtis piirivalve õigusliku tegevuse alusena Venemaa Üksiku Piirivalve Korpuse seadus 1910. aastast, mida aastate jooksul oli pidevalt täiendatud. Piirivalveseadusega (3.ptk,I jagu, §34) kehtestati piirivalvevöö:

- merel 12 meremiili kauguseni saarte ja mandri rannast, arvates madalaimast veeseisust, kui see ei ole määratud teisiti Eesti Vabariigi poolt sõlmitud või omaksvõetud rahvusvahelistes lepingutes;
- maal - 10 km laiune maa-ala maapiiril riigi piirijoonest- ja veepiiril rannajoonest sisemaa poole.

Nimetatud käskkirja §37 kehtestas 10 m piiririba maapiiril.

Seni oli toimitud vastavalt Piirivalve Valitsuse ülema käskkirjale 24.08.1925.a. nr 113, §1-le, (siseministri käskkiri 22.08.1925.a. nr.8), kus oli õigus

kaheksasaja seitsmekümne viie süllalises piirivöös, mis naabermaa piiri juures, piirivalve ohvitseridel eluhoonetes läbiotsimisi ja väljavõtteid teha samadel tingimustel nagu politsei ametnikkudel kohtu uurijate asemel asjades, mis viivitust ei luba; see on juhtudel, kui piiriseaduste rikkumine sündis piirivalve nähes ja kui karta on, et ajaviitmise tagajärjel kuriteo jäljed võiksid ära kaduda. Alus Kriminaal Kohtupidamise seadus § 1151'. Nimetatud käskkirja §2. andis õiguse piirivalve ohvitseridel Kriminaal kohtupidamise seaduse §258 põhjal teha läbiotsimisi, ülevaatusi ja väljavõtteid Soome lahe ja Peipsi randade piirivöös juhtudel, kui kohtu-uurijaid ja politseid kohal ei ole ja viimased kohe ilmuda ei saa, kuna kuriteo jäljed kaduda võivad. Alus Kriminaal kohtupidamise seadus §261 (ERA. Fond:978. N:1. S:118).

Vastavalt Vabariigi kaitsekavale oli kogu Eesti territoorium jagatud 5-ks sõjaväeringkonnaks, mis jagunesid omakorda kaitsesektoriteks ja kaitsejaoskondadeks, mille piirideks olid vastavalt maakondade ja valdade piirid. Valmistati ette piirikattekavad, jõudude kasutamise kavad ühes katte- ja koondamisvedude kavadega. Määrati ametisse kaitsesektorite ja kaitseringkondade ülemad, sätestati kindlad tegevus ja ettekandmisjuhised võimalike juhtumite korraks.

Piirivalve kordonite ülesanneteks oli:

- jälgida põhitegevuse kõrvalt ka naaberriigi piirivalve tegevust,
- küsitleda kinnipüütud piiririkkujaid naaberriigis valitsevast olukorrast.
- korraldada pidevat õhuvaatlust koostöös Kaitseliidu kohalike malevatega.
- Põhja- ja Kirde-Eesti rannikul katma võimalikud dessandi maabumispaigad merelahtedes.

Vastavalt "Vabariigi Õhuvaatlusteenistuse Kavale" organiseeriti sõjaväeringkondades õhuvaatluspostid piirivalvekordonites.

Näiteks oli organiseeritud õhuvaatlus Tartu sõjaväeringkonnas järgmiselt: sõjaväeringkond jagunes Tartu-, Petseri- ja Võru õhuvaatlusringkonnaks. Õhuvaatlusringkonnas olevad õhuvaatluspostid allusid õhuvaatluskeskpostile, mis asusid vastavalt Tartu-, Petseri- ja Võru linnas. Õhuvaatlusringkond jagunes omakorda õhuvaatlusvöötmeks.

Tartu õhuvaatlusringkonda kuulusid järgmised kordonid: Jõepera, Piirissaare, Meerapalu, Emajõe, Savimetsa, Kallaste, Sääritsa, Omedu, Mustvee ja Lohusuu.

Petseri õhuvaatlusringkonda kuulusid järgmised kordonid:

I õhuvaatlusvööde: Palu, Raja, Mägiste, Välja, Raudtee, Allikmäe, Paju, Kõrgessaare, Neeme, Saare.

II õhuvaatlusvöötmesse kuulus Soometsa kordon.

Võru õhuvaatlusringkonna I õhuvaatlusvöötmesse kuululsid Mäe-Murati- ja Vastse-Roosa kordonid ning Misso- ja Krabi piirivalve postid.

II õhuvaatlusvöötmesse kuulusid Kase ja Saarepera kordonid (ERA. F:981. N:1. S:464).

Kuid poliitikas kujunenud olukorrale 1940-l aastal, ei kasutatud neid plaane. Sõjavägede juhataja otsusega 05.07.1940.a. nr.15 loeti kehtetuks piirikattekavad ja seljataguse kaitsekavad ning jõudude kasutamise kavad ühes katte ja koondamisvedude kavadega ja õhuvaatlusteenistuse kava kaitseliidu osas (ERA. F:981. N:1. S:464).

1940.-ks aastaks oli piirivalve loonud arvestatava organisatsiooni Eesti Vabariigi piiride kaitseks. Põhitähelepanu oli pandud idapiiri kaitseks, kus oli kuni 70% piirivalve isikkoosseisust. Vahetult enne sõda oli idapiiril 61 kordonit 145- st piirivalve kordonist (vt. Lisa 2. Eesti piirivalve kordonite paiknemine 1940.a.)

2.TEISTE MAADE PIIRIVALVE ORGANISATSIOONID

2.1. Eesti NSV-s paiknenud NSVL Piirivalve struktuur

NSV Liidu piirivalve allus NSVL Julgeolekukomiteele ja moodustas iseseisva väeliigi. Eesti territooriumil paiknenud piirivalve üksused allusid Balti Piirivalveringkonna koosseisu, mille staap asus Riias. Tallinnas asus Eesti Piirkonna staap, millele allus 3 malevkonda:

1. Saaremaa malev, mille hulka kuulusid Lääne-Eesti saared;
2. Tallinna malev;
3. Rakvere malev.

Malevkonna staabi koosseisu kuulus veel luureosakond ja rannaehitiste osakond.

Luureosakonna ülesandeks oli informatsiooni kogumine piirilõigus toimuvast, eesmärgiga ennetada võimalikke piiririkkumisi; suhelda kohalike elanikega ning värvata neist vabatahtlikke piirivalvureid ja informaatoreid. Luureosakond asetas piirile ka salaposte, kelle ülesandeks oli teostada varjatud vaatlust piiriäärsel maastikul. Kordonites võis luureohvitseri ülesandeid täita ka kordoni ülema abi.

Rannaehitiste osakonna ülesandeks oli vaadata üle kõik rannaehitised ja rajatised, et need ei soodustaks piiri keelatud ületamist.

Rakveres Arkna teel, asus piirivalve lennusalk, mis oli piirkonna staabi otseses alluvuses. Lennusalga helikopterid võisid paikneda ka suuremates ja tähtsamates piirivalve kordonites ja sõjaväelinnakutes, kus olid olemas vastavad maandumisplatsid, tankimis- ja hooldekohad, et helikopter oleks alaliselt võimeline õhku tõusma (näiteks Kuresaare sõjaväelinnak. Vt. Lisa 3. NSVL piirivalve Kuressaare sõjaväelinnaku skeem). Lisaks

statsionaarsele maandumisplatsile oli ette nähtud ka avariimaandumisplats.

Merepiiri valvas merepiirivalve malev. Tallinnas Süsta 15, asus merepiirivalve brigaadi baas. Haapsalus Suur-Holmi 1, asus merepiirivalve baas. Haapsalus asusid peamiselt piirivalve kaatrid; Tallinnas piirivalve laevastik. Merepiirivalve maleval oli ühine dispetserteenistus mereväega.

Piirivalve laevad tavaliselt ei teostanud süstemaatilist patrullimist ja valvamist, välja arvatud juhud, kui oli oodata mingit piiririkkumist või korraldati õppusi.

Meremärkide ja tuletornide eest hoolitses Sõjamerelaevastiku alla kuulunud Hüdrograafiateenistus.

Õhuvaatlusega tegeles NSVL Julgeolekukomiteele allunud Õhuseirevalitsus. Viimasele allusid kogu riigi radarjaamad.

2.1.1. Kordonisüsteem ja valvatav piirilõik

Eestis paiknenud NSVL piirivalve kordonid olid keskmiselt 30-40 mehelised. Juhtimisstruktuur kordonis oli järgmine:

1. kordoni ülem,
2. kordoni ülema asetäitja,
3. kordoni ülema asetäitja poliitalal,
4. kordoni ülema abi majanduse alal
5. kordoni ülema abi tehnika alal
6. erialaspetsialistid, piirivalvurid, koerajuht jne.

Piirivalve üksused kuulusid asupaiga järgi kohaliku garnisoni koosseisu, kuid piirivalve tegevuse juhtimine ja tegevuskava rahuajal ei olnud seotud teiste NSVL relvajõudude üksustega. Kõik ettetulevad piirivahejuhtumid lahendati oma jõududega: kordonites oli reservis kuni 10 meheline häireüksus, kelle ülesandeks oli toimida vastavalt tegevusjuhistele ja kujunenud olukorrale (näiteks sulgeda maa-ala piiririkkumise avastamise korral jne).

Piirivalve kordonitele allusid kordoni piirkonnas paiknevad raadiolokatsiooni punktid. Raadiolokatsiooni punkt sisaldas juhtimiskeskust, mille juures oli ülestõstetav või statsionaarne antenn. Valveala ulatus keskmiselt 20 - 30 meremiilini. Raadiolokatsiooni punktid olid varustatud liikuva prozektorijaamaga (ratastel või liipritel) ning öise vaatluse seadmetega. Radaritega teostati ööpäevaringset vaatlust. Prozektoreid kasutati pimedal ajal; päeval seisis prozektorialus tavaliselt selleks ettenähtud hoones. Prozektoreid kasutati ka signaliseerimiseks pimedal ajal, kuna vaatluspunktid asusid üksteisele piisavalt ligidal.

Veel kuulus raadiolokatsiooni punkti juurde diisel-elektrijaam, väike kütusehoidla ning betoneeritud varjendid meeskonna jaoks ja kallaletungi tõkestamiseks.

Kordoni juurde kuulus kasarmu, erinevad laod, kütusehoidla, garaaz, koertemaja ja veel kindlustatud varujuhtimispunkt ning kindlutatud varjend meeskonna tarbeks (vt. Lisa 4. NSVL Aseri piirivalvekordoni valvepiirkonna ja -rajatiste skeem.).

Kuni 1960-ndate aastate lõpuni oli kogu mererannik suletud kõrvalistele isikutele. Rannikust ligikaudu 50 m kaugusel oli 10 m laiune liivariba, mille järel sisemaa poole, paiknes okastraataed. Aiast sisemaa poolsel küljel liikusid piirivalve patrullid. Hiljem lubati kohalikke elanikke randa, kuid mereleminek registreeriti kohalikus kordonis.

Patrullid liikusid tavaliselt mööda kindlaksmääratud rada, põhiliselt paaris. Patrullraja lähedal kulges ka sideliin, mille abil oli võimalik ühendust võtta kordoni või raadiolokatsioonipunktiga.

Üks kord kuus oli kordonite ülematel kohustus teha kontrollreid kordoni piirkonnas. Selleks rivistati kordoni isikkooseis ahelikku ja kõnniti jalgsi kogu kordoni piirkond läbi, eesmärgiga koguda võimalikult palju informatsiooni piirilõigu kohta.

2.2. Soome piirivalve

Soome Piirivalveamet allub Soome siseministeeriumile. Sisemine ülesehitus on sarnaselt Eestiga sõjaväeline. Riik on jagatud nelja piirivalveringkonda ning kolme merevalveringkonda. Ringkonnale alluvad piirivalverajoonid (merevalverajoonid). Lapi piirivalveringkonda kuulub neli piirivalverajooni, ülejäänud kolmes piirivalveringkonnas on kolm piirivalverajooni. Piirivalverajooni koosseisus on tavaliselt 4-5 kordonit. Kordonite asetus ja nende poolt valvatava piirilõigu pikkus on erinev, sõltuvalt geograafilisest asendist, elanike asustuse tihedusest jne, alates 10 km lõunapiiril, kuni 150 km Põhja-Soomes. Kordonite isikkooseisu suurus oleneb samuti valvatava piirilõigu pikkusest ning on ligikaudu 20-60 meest.

Ajateenijaid piirivalvamisel ei kasutata, vaid nad teenivad kordonite juures nn. sissikompaniides. Ajateenijateks võetakse piirivalverajoonide piirkonnas elavaid kohalikke meeskodanikke, et tulevane piirivalvur teaks ümbritsevat maastikku ning selle ümbruses toimuvat. Äärmuslike olukordade puhul kuulub see isik, kes on läbinud vastavas kohas oma ajateenistuse, ka selle üksuse koosseisu.

Lisaks sissiväljaõppele saavad ajateenijad ka põhiteadmised piirivalvuri tegevusest. Ajateenijatest tuleb osa täiendust piirivalvele.

Kuni 1991. aastani kontrollis isikute dokumente piiril passipolitsei. Praegu kontrollivad piiril passikontrolli piirivalveametnikud, samuti täidavad piirivalveametnikud ka tolliinspektori kohustusi väiksemates Soome - Rootsi vahelistes piiripunktides, kus tolliametnikke ei ole otstarbekas tööl pidada.

3.EESTI PIIRIVALVE AASTATEL 1990 - 1996

3.1. Olukord aastatel 1990 - 1992 ja piirivalve taasloomine.

Eesti piirivalve taasloomise ettevalmistustööd algasid Vabariigi Valitsuse määrusega 17.05.1990. a. nr.96 organisatsiooni "Eesti Kodukaitse" moodustamisega. Nimetatud korraldusega määrati ametisse Kodukaitse ülem ja Kodukaitse staabiülem, kes hakkasid looma organisatsiooni struktuuri.

Kodukaitse ülema käskkirjaga 27.juunist 1990. a. nr.5 määrati ametisse Kodukaitse allüksuste ülemad ja staabiülemad. Nimetatud käskkirja alusel oli organisatsiooni struktuur järgmine: Eesti territoorium oli jagatud 5-ks divisjoniks: Lääne-, Põhja- ,Ida-, Kesk- ja Lõunadivisjon. Igas linnas, maakonna keskuses, loodi Kodukaitse malevad.

Kuni 1990. aasta lõpuni moodustati Pärnu, Jõgeva, Hiiumaa, Tartumaa, Sakalamaa, Saaremaa Harju maakonna ja Järva Kodukaitse malevad (PVA arhiiv. Kodukaitse peadirektori korraldused 1990. a.).

Üheaegselt Kodukaitse organisatsiooni struktuuri korrastamisega, tehti ettevalmistusi Eesti majanduspiiri kontrollimiseks. Riigiministri telegrammiga 14.09.1990.a. kutsuti üles linnapäid avaldama kohalikes lehtedes kuulutusi Kodukaitse seminarile. Selle telegrammiga teatati maakondade maavanematele, et Vabariigi Valitsuse otsusega on moodustatud vastav operatiivkomisjon majanduspiiri sulgemise küsimuseks, mille liikmeteks on piiriäärsete maakondade maavanemad (PVA arhiiv. Kodukaitse peadirektori korraldused 1990.a.).

1990. a. augustis toimusid Kihnu saarel esimesed kursused kodukaitsjatele. Esialgu olid kursused kahepäevased. Ajavahemikul 17.08 - 27.08.1990. a. õpetati kursustel ligikaudu 180 kodukaitsjat.

1990. a. septembri lõpus, korraldati Tallinnas asuvas Tsiviilkaitse Õppekeskuses vastuvõtukatsed esimestele piirikaitse inspektorite kanditaatidele. Väljaõpe algas oktoobris, 1990. a. (PVA arhiiv. Kodukaitse peadirektori korraldused 1990.a.).

Piirivalve taasloomise alguseks tuleb pidada Eesti Vabariigi Valitsuse korraldust 15.oktoobrist 1990. a. nr. 305-k, millega pandi Eesti majanduspiiri kaitse organiseerimise kohustus organisatsioonile "Eesti Kodukaitse". Kodukaitse ülesandeks oli kodanikualgatuse korras, majanduspiiri kaitseks, majanduspiiri kaitseteenistuse loomine. Nimetatud korraldusega moodustati kõigis maakondades majanduspiiri organiseerimise staabid ja nimetati vastavate piiriäärsete maakondade maavanemad piirilõikude ülemateks. Piirilõikude ülemaid kohustati tagma esmaste piirirajatiste valmimine (RT I 1990, nr.15-167).

22. oktoobril 1990. a. võeti vastu Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poolt Eesti Vabariigi majanduspiiri seadus, millega sätestati seaduslik alus piirikaitse tegevusele majanduspiiril. Eesti Vabariigi Valitsuse määrusega 1.11.1990. a. nr.219 kinnitati majanduspiiri alaliste kontrollpunktide loetelu ja kohustati teevaldajaid tagama 10. novembriks 1990. a. kõigi nende teede sulgemine majanduspiiril, kus ei asu alalisi kontrollpunkte (RT II 1990, nr.17-193).

Vabariigi Valitsuse määrusega 15.07.1991. a. nr.140 moodustati Eesti Vabariigi Riikliku Tolliameti ja Eesti Vabariigi Riikliku Piirikaitseameti baasil Eesti Vabariigi Riiklik Tolli- ja Piirikaitseamet Riigiministri valitsemisalas. Kuid juba 29.augustil 1991. a. Vabariigi Valitsuse määrusega nr.162 reorganiseeriti Eesti Vabariigi Riiklik Tolli- ja Piirikaitseamet Eesti Vabariigi Riigi- ja Piirikaitseametiks Riigiministri valitsemisalas. Selle määrusega kohustati Riigi- ja Piirikaitseametit asuma ettevalmistama Eesti Vabariigi Kaitseministeeriumi loomist. Riigi- ja Piirikaitseametile allutati kohalike

omavalitsuste haldusalas olevad riigi- ja piirikaitse osakonnad (RT 1991, 30-367).

Alates septembrist 1991. a. Vabariigi Valitsuse määrusega nr.171, kehtestati sissesõiduviisade andmise ajutine kord (RT 1991, 31-382). Vastavalt Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsusele 18.11.1991. a. seati sisse piirikontroll ja rakendati viisareziim 15. jaanuarist 1992. a. kogu Eesti territooriumi ulatuses ning sätestati piiriületus ainult Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud piiriületuspunktide kaudu (RT 1991, 41-499).

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel sõlmiti 20.03.1992. a. Riigipiiri taastamise leping". Lepinguga määrati riigipiiri aluseks aastatel 1920 - 1940 Vabariikide vahel sõlmitud vastavad lepingud. Lepinguga kehtestati riigipiirist mõlemale poole 2 m laiune piiririba. Vastava riigipiiri taastamise lepingu juurde kuulub ka riigipiiri redemarkatsiooni ja selle maastikul väljaehitamist korraldava segakomisjoni juhend, millega määrati kindlaks piiri kulgemise põhimõtted maastikul.

Eesti ja Läti vaheline riigipiir mere osas otsustati vastavalt riigipiiri taastamise lepingule, määrata kindlaks erilepinguga.
Riigipiiri taastamistöid Eesti ja Läti Vabariigi vahel alustati 1992. a. II kvartalis.

Suhted Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi vahel tuginevad vastavalt Eesti Vabariigi ja Vene NFSV riikidevaheliste suhete aluste lepingule 17.01.1991. a. (RT 1992, 2-18).

Venemaa piirivalve lõpetas tegevuse Eesti territooriumil 01.08.1992.a. (Lisa 5. NSVL piirivalve kordonite asukohaskeem 1990. a.)

Riigipiirile Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel ei ole suudetud tänaseni lahendust leida. Venemaa alustas 1993. a. ühepoolselt piiri märkimist vastavalt Eesti ja Vene Föderatsiooni vahel kulgenud administratiivpiirile. Vastava piirileppe puudumine on teinud piirivalvamise idapiiril väga raskeks.

Piiri valvamist merel reguleerib Ülemnõukogu poolt 10.03.93. a. vastuvõetud Merepiiride seadus (väljakuulutatud Eesti Vabariigi Presidendi otsusega nr.62.). Selles seaduses on märgitud, et kuna merepiir Liivi lahes ja Irbe väinas ei ole fikseeritud Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel, samuti ei ole merepiir fikseeritud Narva lahes Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel, võib merepiir nimetatud kohtades muutuda (RT 1993, 14-217).

3.2. Piirivalve kordonisüsteemi kujunemine, ülesanded ja struktuur.

Vabariigi Valitsuse määrusega nr.219 01.11 1990. a. kinnitati Eesti Vabariigi majanduspiiri kontrollpunktide loetelu ja määrati kontrollpunktide läbilaskereziim (vt. Lisa 6. Eesti majanduspiiri kontrollpunktide asukohtade skeem). Piirivalve allüksused paiknesid kontrollpunktide kasutatavates soojakutes.

Samal ajal, kui esimesed piirikaitsjad olid alustanud majanduspiiril kontrolli, tehti ettevalmistusi kutseliste piirivalvurite ja isikkoosseisu väljaõppeks. Selleks avati Piirivalve Remniku Õppekeskus detsembris 1990., sügisel 1991.a. alustas piirivalvurite väljaõpetamist Narva-Jõesuu Õppekeskus, jaanuaris 1992.a. loodi Kuressaare Õppekeskus. Nimetatud õppekeskused andsid väljaõpet ajateenijatele piirikaitsjatele ja kutselistele piirivalvuritele.

Esimesed Eesti piirivalve kordonid loodi 1990. a. lõpus ja 1991. a. alguses Narvas, (endise NSVL relvajõududelt konfliktsituatsioonis ülevõetud tehase "Baltijets" ehitusväeosa sõjaväelinnak), Iklas (Pärnumaa) ja Lüllemäel (Valgamaa).

Kuni Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuseni 23. oktoobrist 1991. a., millega lubati väljastada Eesti Riigi- ja Piirikaitseameti ametiisikutele tulirelvad teenistusülesannete täitmiseks Eesti Vabariigi piiri kaitsel, julgestasid piirikaitsjaid politseiametnikud. Tulirelvade usaldamist võib pidada üheks näitajaks, et piirivalve tõestas enda suutlikkust kaitsta Vabariigi piiri ja oli aastaga loonud täiesti arvestatava kaitseüksuse. Põhjuseid, miks piirivalve ametiisikutele ei antud kasutada sellel vajalikul ajajärgul tulirelvi, võib olla mitu: ühelt poolt Vabariigi poliitikute püüd iga hinna eest hoida ära niigi pingelise olukorra pingestumist, saavutamaks Eesti iseseisvumine ilma verevalamiseta; mitte anda NSVL suurriiki pooldavatele

poliitilistele ringkondadele põhjust tuua Eestisse täiendavaid relvajõudusid.

Kuid siin on ka juriidilised põhjused - oli olemas Eesti NSV Rahvakomissariaatide Nõukogu otsus 29.08.1940. aastast, mille alusel korraldati Eesti sõjaväe andmine NSVL relvajõudude koosseisu. Eesti, olles 1990. aastal ikkagi veel piisava keskvõimu surve all ei saanud luua ametlikult oma kaitsejõudude üksusi. Nimetatud Rahvakomissariaatide Nõukogu otsus tunnistati õigustühiseks Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsusega 04.09.1991. a. (RT 1991, nr.30-365). Ka Eesti Vabariigi majanduspiiri seaduse §1. sätestas, et majanduspiir on kontrollpunktide süsteem siseturu kaitseks - võib osutada NSVL keskvõimu jätkuvale survele Eesti riigijuhtide tegevuse vastu (RT I 1990, 15-167).

Novembrist 1990. a. kuni Vabariigi Valitsuse määruseni 06.08.1991. a. nr.233 kui kehtestati Eestit külastatavatele välisriigi kodanikele sissesõiduviisade andmise ajutine kord, oli piirikaitsjate ülesandeks majanduspiiril kaupade ning isikute kontroll Vabariigist sisse- ja väljasuunduval transpordil.

1992. aasta I poolel, kui NSVL Piirivalve hakkas lahkuma Eestist, moodustati Piirivalve kontrollpunktid põhilistesse sadamatesse ja lennujaamadesse. Väiksemates sadamates täitsid piirivalvurid lisaks oma põhikohustustele ka tolliametniku kohustusi, vastavalt Piirivalveameti ja Tolliameti ühiskäskkirjadele.

Piirivalve juhtimisstruktuur oli järgmine: Eesti territoorium jagunes 9-ks piirivalveregiooniks: Tallinna, Lääne-Viru, Ida-Viru, Peipsi, Kagu, Valga, Pärnu, Saaremaa ja Hiiumaa. Regionaalsetele juhtimiskeskustele allusid vastavas piirkonnas asuvad piirivalve kordonid ja kontrollpunktid.

Kordoni juhtimisstruktuur oli järgmine:

- kordoni ülem;
- kordoni ülema abi;

- kordoni ülema abi majanduse alal;
- kutseline piirivalvurid, erialaspetsialistid;
- ajateenijad piirikaitsjad.

Kordonite peamised ülesanded:

- Eesti Vabariiki sisse- ja väljasõitvate isikute kontroll;
- tõkestada ebaseaduslik piiriületamine;
- territoriaal- ja sisevetes laevasõidueeskirjade täitmise järgimise kontroll;
- tollikontrolli teostamine merel, piiriveekogudel ning sadamates, kus puuduvad tolliametnikud;

Hiljem lisandus veel kontroll kalapüügieeskirjade täitmise üle; mereotsingute ja merepäästetööde ning merereostuse avastamise korraldamine sise- ja territoriaalvetes, samuti otsingute ja päästetööde ning reostuse avastamise korraldamine Peipsi-, Lämmi- ja Pihkva järvel (vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele 28.02.1995. a. nr.85).

Siiani täitis neid ülesandeid Eesti Vabariigi Veeteede amet, kuid kuna mõlema ametkonna ülesanded osaliselt kattusid, siis otsustati ülalnimetatud ülesanded panna piirivalvele, kes omab kerget laevastikku ja teostab pidevat kontrolli merel.

Piirivalveameti peadirektori korraldusega 27.10. 1993. a. nr.142, reorganiseeriti piirivalveregioonid alates 01.11.1993. a. piirivalve piirkondadeks ja regionaalsed juhtimiskeskused piirkonna staapideks.

KOKKUVÕTE

Diplomitöös uurisin Eesti piirivalve kordonisüsteemi kujunemist, kordonite struktuuri ja ülesandeid. Diplomitöö teema uurimise käigus jõudsin järeldusteni:

- Ennesõjaaegne Eesti piirivalve oli loonud 1940-ks aastaks efektiivse kordonisüsteemi, mis oli arvestatavaks kaitseks Eesti Vabariigi piiridel. Kordonite efektiivsust tõstis just kordonite tihe asetus idapiiril ja kordoni isikkoosseisu komplekteerimine kordoni piirkonnas elavatest elanikest, mis moodustas ka kordonite reservi erakorralisteks juhtumiteks.

  Piirivalve tegevuse suurimaks probleemiks on Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsioon vahel puuduv piirileping, mis on takistanud Eesti piirivalvel valverajatiste ehitamist ja raskendanud piiri valvamist. Vene Föderatsioon on välja ehitanud ühepoolselt piirirajatised, mis küll kergendavad olulisel määral ka Eesti piirivalvurite tööd.

- Piirivalve kordoni ülesannete täitmise puuduseks on isikkoosseisu vähesus. Kuna kordoni isikkoosseis jaguneb teenistuses olevaks, puhkevahetuseks ja väljaspool kordoni tegevuspiirkonda olevaks isikkoosseisuks, on väikeses (kuni 10 mehelises) kordoni teenistuses tegelikult 2-3 piirivalvurit, kellest 1 - 2 meest on korrapidamises ning veel samapalju peab teostama piirikontrolli. Reservi praktiliselt ei eksisteeri. Reservi puudumine välistab aga võimaluse korraldada süstemaatilist ja pidevat täiendõpet isikkoosseisule.

  Tulevikus, piirivalve arenemisel ja tehnika kasutusele võtmisel piiri valvamiseks, on vajalik koondada kordonitesse suurem arv isikkoosseisu, et kordon muutuks arvestatavamaks üksuseks piiril.

Võimalus on ka Soome eeskujul luua ajateenijatest piirivalve üksus, mis paikneks piiri läheduses ja keda oleks võimalik kohe paisata tegevusse igal ajahetkel, kui olukord muutub kuskil pinevaks. Kuid kordonite teenistusolukord jääks endiseks. Arvan, et lahenduseks on siin ikkagi tehnika kasutuselevõtmine piirivalvamisel ja väiksemate kordonite ühendamine.

Veel on võimalus koostada tegevusplaanid koostööks kaitseliidu kohalike malevate ja piirivalve vahel võimalikeks erakorralisteks olukordadeks. Kaitseliidu malevkonnad, kes paiknevad vähemalt igas maakonnas, on arvestatavaks jõuks, mida saab kasutada kordoni piirkonnas. Kaitseliidu malevad koosnevad kohalikest vabatahtlikest, kes tunnevad hästi kohaliku maastiku iseärasusi ja võimalusi. Erakorralistes olukordades on selline koostöö hädavajalik.

- Tähelepanuväärne on ka endise NSV Liidu merepiirivalve ja mereväe ühine dispetserteenistuse kogemus. Merepiirivalvel oli täita teistsugune ülesanne kui mereväel. Erinevate ülesannete täitmise tõttu oli ka mõlemi ametkonna laevastik erinev: piirivalve vajas eelkõige kerge relvastusega kiirkaatreid ja laevu, merevägi seevastu aga spetsiifilisemat laevastikku, alates miinipanijast kuni ristlejate ja allveelaevadeni.

  Eesti piirivalve- ja mereväe laevastiku ühendamine ühiseks mereväeks, ei ole mõlema ametkonna ülesannete erinevusest tulenevalt siiski otstarbekas. Sest ka konfliktsituatsioonides jäävad piirivalve laevastikule kindlad spetsiifilised ülesanded. Kuid väikesel riigil ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida tehnikat igale ametkonnale, vaid on tarvis kõik need lülid ühendada. Ühine juhtimine erakorralise olukorra puhul loob aga parema võimaluse koordineerida kogu laevastiku kasutamist.

- Kogu Eestit hõlmavas kaitsesüsteemis on mõttekas analoogselt kasutada 30 - 40 aastatel väljatöötatule Eesti Vabariigi riigikaitse kavale riigi jaotamist

kaitsesektoriteks ja ringkondadeks, määrates ära kogu vastavas piirkonnas paiknevate riigikaitsealaste organisatsioonide ülesanded, tegevusjuhised ja vastavad paiknemiskohad. Sest väikese riigi kaitsmine on võimalik efektiivselt ainult siis, kui suudetakse ühendada riigi kaitseks kogu elanikkond ja kõik vahendid.

SUMMARY

This diploma work researches Estonian border-guard cordons development between years 1920 - 1940 and 1990 - 1996 and compares it to the Union of Soviet Socialist Republics and Finland's border-guard and cordon.

The purpose of the diploma work is to give recommendations to improve the service of Estonian border-guard cordon.

There are following topics in the diploma work:

- Development of Estonian border-guard and border-guard cordon from 1922 till 1940.
- The structure and location of Soviet border-guard in Estonia.
- Finish border-guard structure and cordon.
- Development of Estonian border-guard from 1990 to 1996.

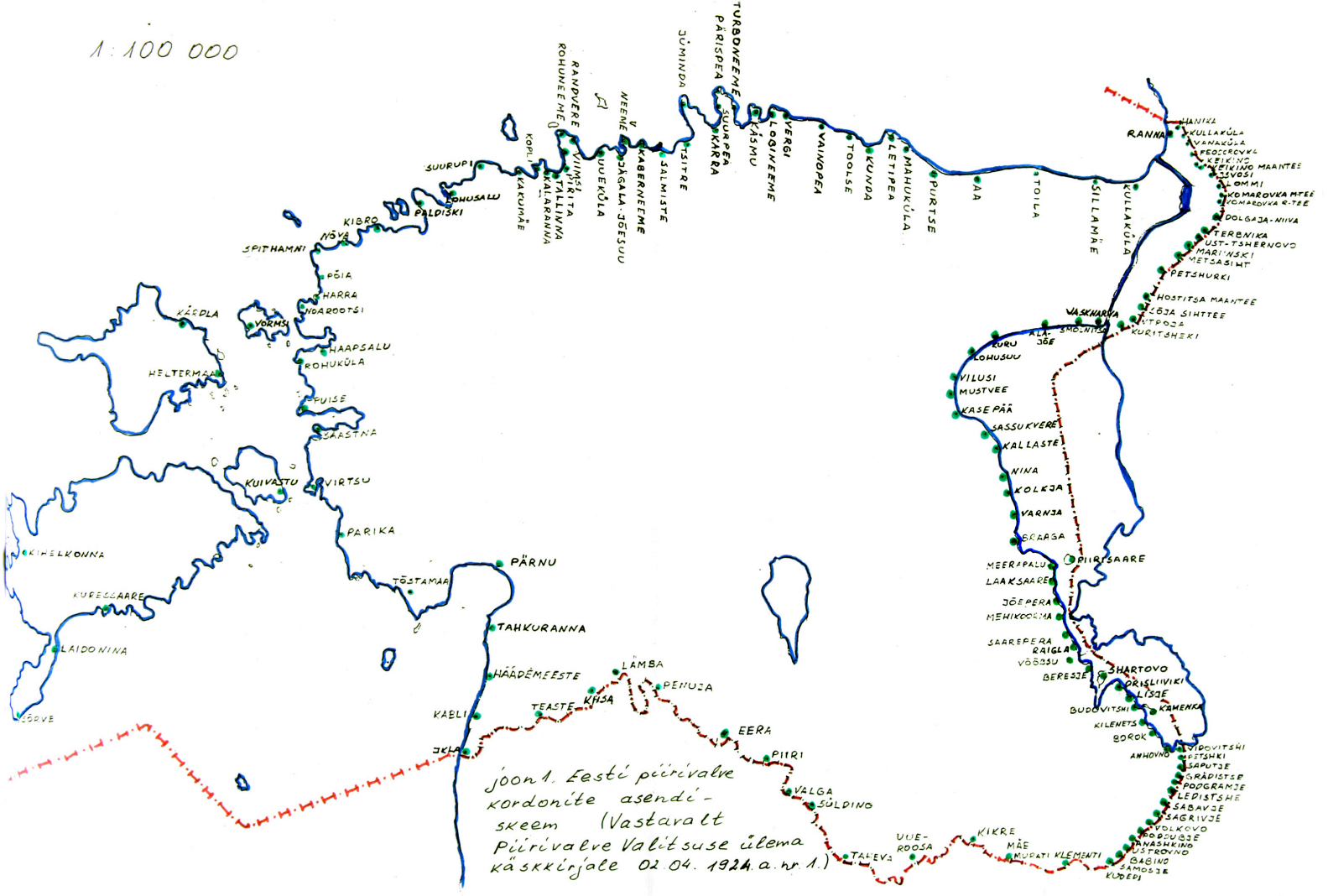
The work leads to following conclusions:

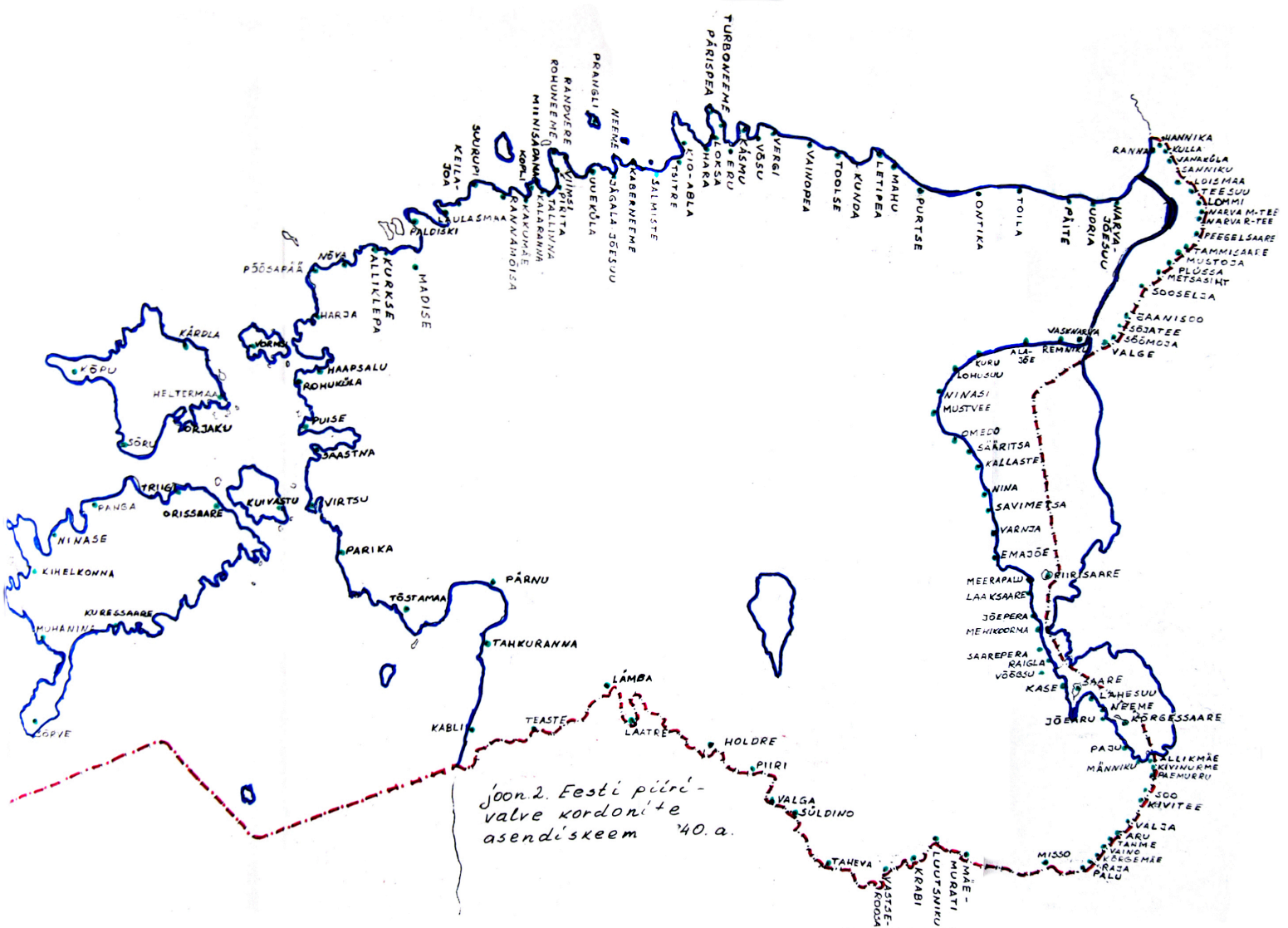
- Recreated department of border-guard has been one of the most evenly developed departments of the Estonian Republic.
  The most difficult problems in border-guard duty are continuing lack of personnel and shortage of the border treaty with Russia.
- It is urgently needed to create joint defense system in which there are specifically determined the tasks of different national defense departments.

As small country as the Estonian Republic is able to defend itself only joining all citizens and all means.

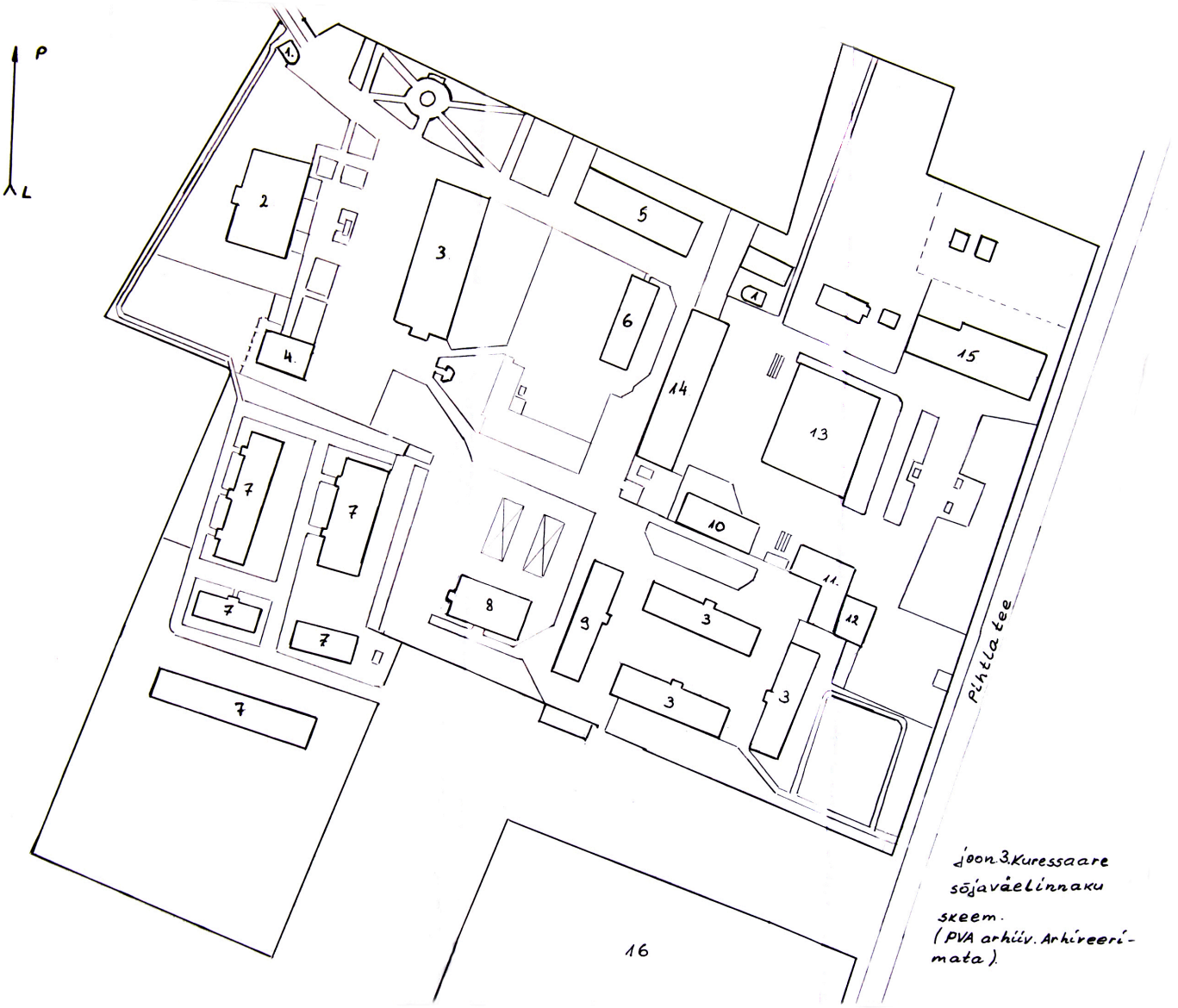
KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS

1. Angelus O., "Piirivalve 1922-1932". Piirivalve Ohvitseride Kogu, 1932.a.;
2. ERA. F:981. Piirivalve Talituse Peipsi jaoskond 1923 - 1940.a.;
3. ERA. F:1827. Piirivalve Talituse Tartu jaoskond 1923 - 24.a.;
4. ERA. F:1828. Piirivalve Talituse Pärnu jaoskond;
5. ERA. F:982. Piirivalve Talituse Läänemaa jaoskond;
6. ERA. F:978 Piirivalve Talitus;
7. PVA arhiiv:
   1) Kodukaitse Peadirektori korraldused 1990.a.;
   2) Piirivalve Peadirektori korraldused 1992.a.;
   3) Piirivalve Peadirektori korraldused 1993.a.;
   4) Piirivalve Peadirektori käskkirjad 1994.a.;
   5) Piirivalve Peadirektori käskkirjad 1995.a.;
8. RT I 1990, nr.15 - 167
9. RT II 1990, nr.17 - 193;
10. RT 1991, nr.30 - 367; 31 - 382; 41-499;
11. RT 1992, nr.2 - 18;
12. RT 1993, nr.14 - 217.

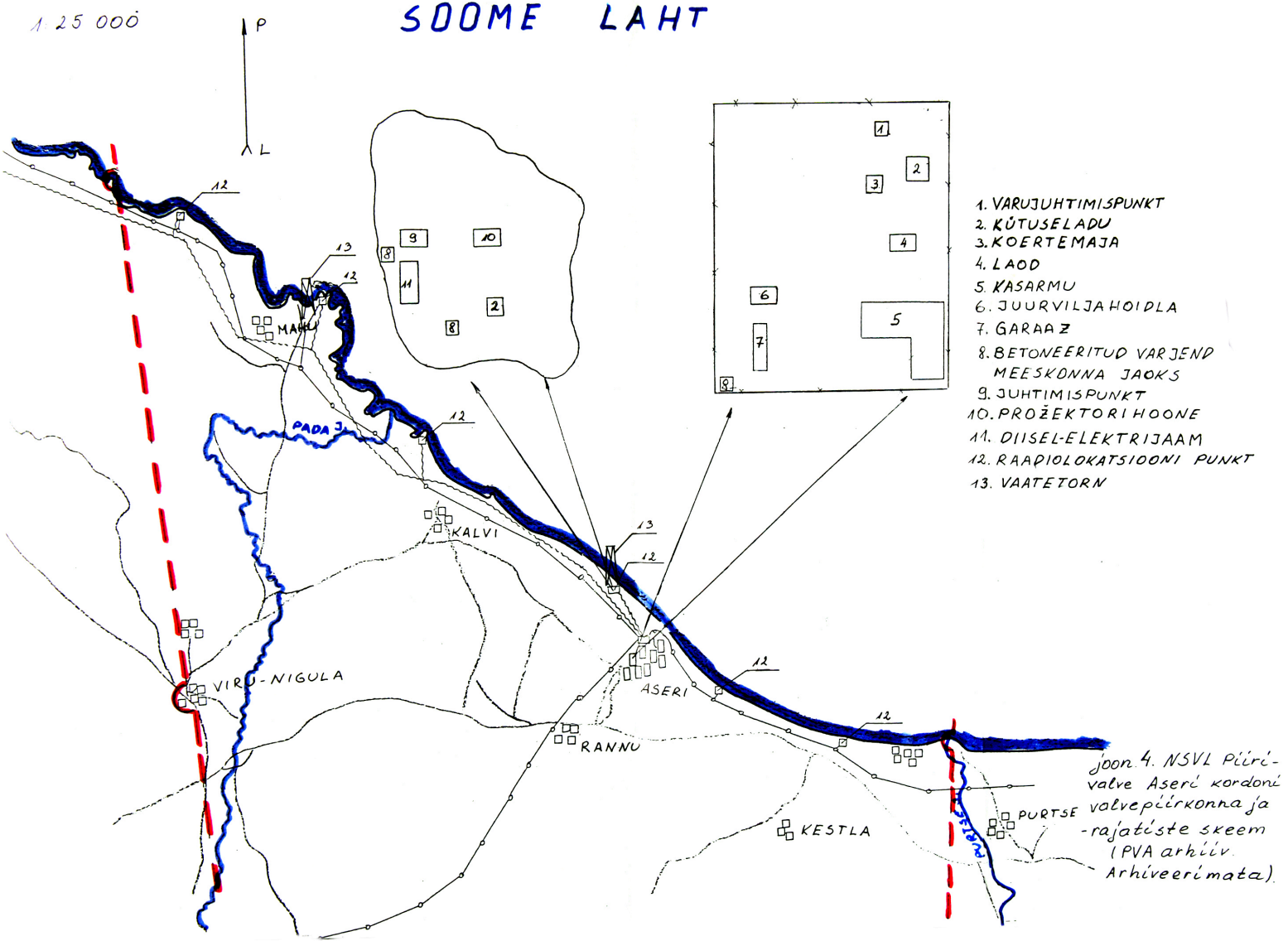

1:100 000
JÜMINDA
TURBOINEEME
PÄRISPEA
SUURPEA
KÄRRA
KÄSMU
LOGIVEEME
IVERGI
VAINOPEA
TOOLSE
KUNDA
LETIPEA
MAHUKÜLA
PURTSE
AA
TOILA
SILLAMÄE
KULLAKÜLA
RANNA
HANIKA
KULLAKÜLA
VANAKÜLA
FEODOROVKA
KEIKINO
KEIKINO MAANTEE
JÕESUU
LOMMI
KOMAROVKA MTEE
KOMAROVKA R-TEE
DOLGAJA-NIIVA
TERBNIKA
UST-TSHERNOVO
MARINSKI
METSASIHT
PETSHURKI
HOSTITSA MAANTEE
LÕUNA SIHTTEE
HOSTITSA
KURITSHEKI
VASKNARVA
SMOLNITSA
ALA-JÕE
KURU
LOHUSUU
VILUSI
MUSTVEE
KASEPÄÄ
SASSUKVERE
KALLASTE
NINA
KOLKJA
VARNJA
BRAASA
PIIRISAARE
MEERAPALU
LAAKSAARE
JÕEPERA
MEHIKOORMA
SAAREPERA
RAIGLA
VÕÕSU
BEREZJE
SHARTOVO
ORISLIVIKI
LISJE
BUDOVITSHI
KAMENKA
KILENETS
BOROK
ANHOVNO
VIDOVITSHI
PITSHKI
SAPUTJE
GRÄDISTSE
PODGRAMJE
LEPISTSHE
SÄBAVJE
SAGRIVJE
VOLKOVO
PODOLJSJE
NASHKINO
USTROVNO
GABINO
SAMOSJE
KUDEPI
MURATI KLEMENTI
KIKRE MÄE
UUE-ROOSA
TALEVA
SÜLDINO
VALGA
PIIRI
EERA
PENUJA
LÄMBA
KÄSA
TEASTE
KAELI
JKLA
HÄÄDEMEESTE
TAHKURANNA
PÄRNU
TÕSTAMAA
PARIKA
KURESSAARE
LAIDONINA
KIHELKONNA
VÕRVE
KUIVASTU
VIRTSU
PUISE
SAASTNA
HELTERMAA
KÄEPLA
VORMSI
HAAPSALU
ROHUKÜLA
PÕIA
HARRA
VAROOTSI
KIBRO
NÕVA
SPITHAMNI
SUURUPI
LOHUSALU
PALDISKI
KOPLI
KAKUMÄE
VIIMSI
TALLINNA
KALARANNA
RANDVERE
ROHUNEEME
NEENE
PÄGALA-JÕESUU
KABERNEEME
JÄLMISTE
TSITRE
jõon 1. Eesti piirivalve kordonite asendi-skeem (Vastavalt Piirivalve Valitsuse ülema käskkirjale 02.04. 1924 a. nr 1.)

Joon 2. Eesti piiri-valve kordonite asendiskeem '40. a.

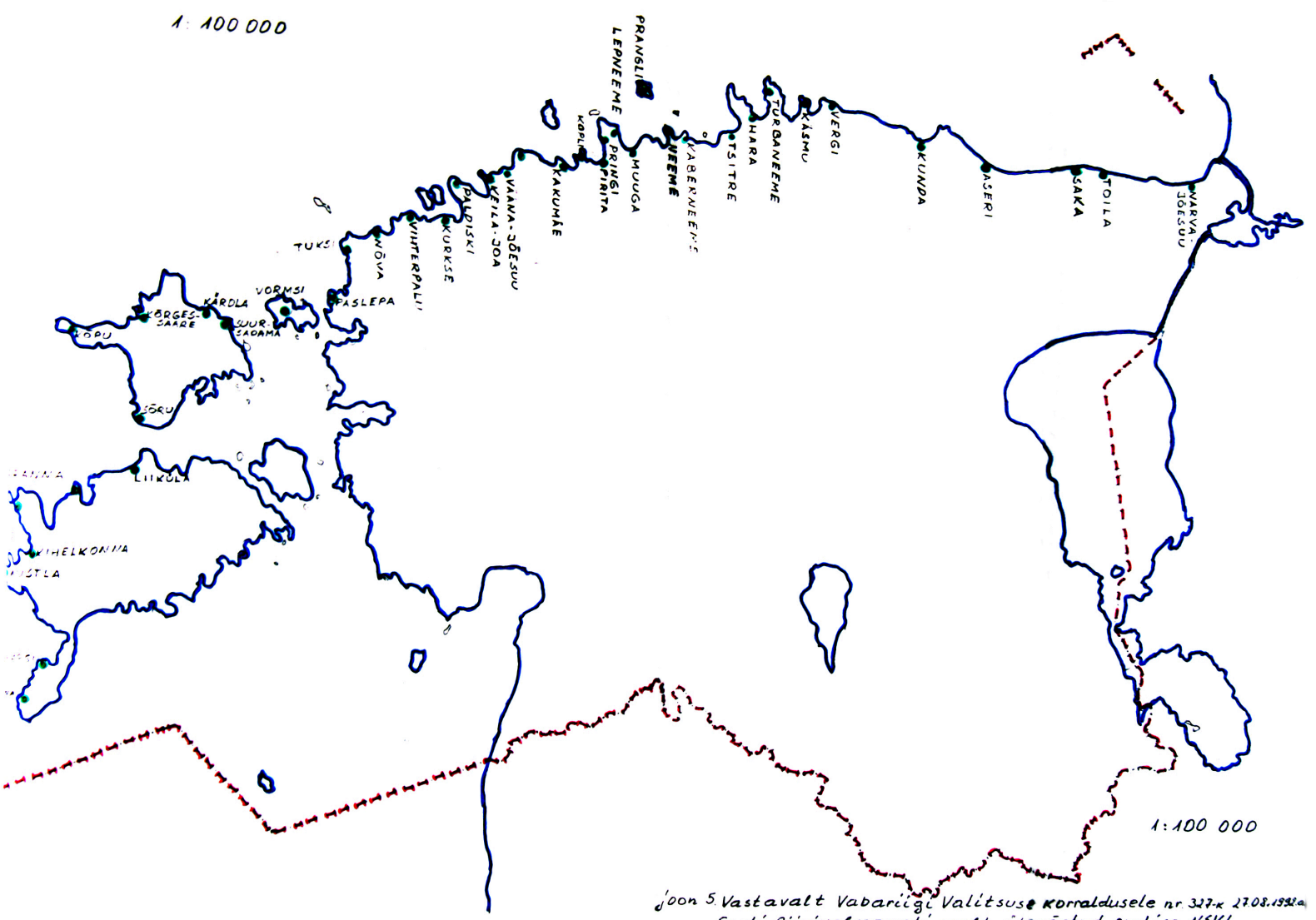
Joon. 3. Kuressaare sõjavaelinnaku skeem. (PVA arhiiv. Arhiveerimata).

joon 4. NSVL Piirivalve Aseri kordoni valvepiirkonna ja -rajatiste skeem (PVA arhiiv. Arhiveerimata)

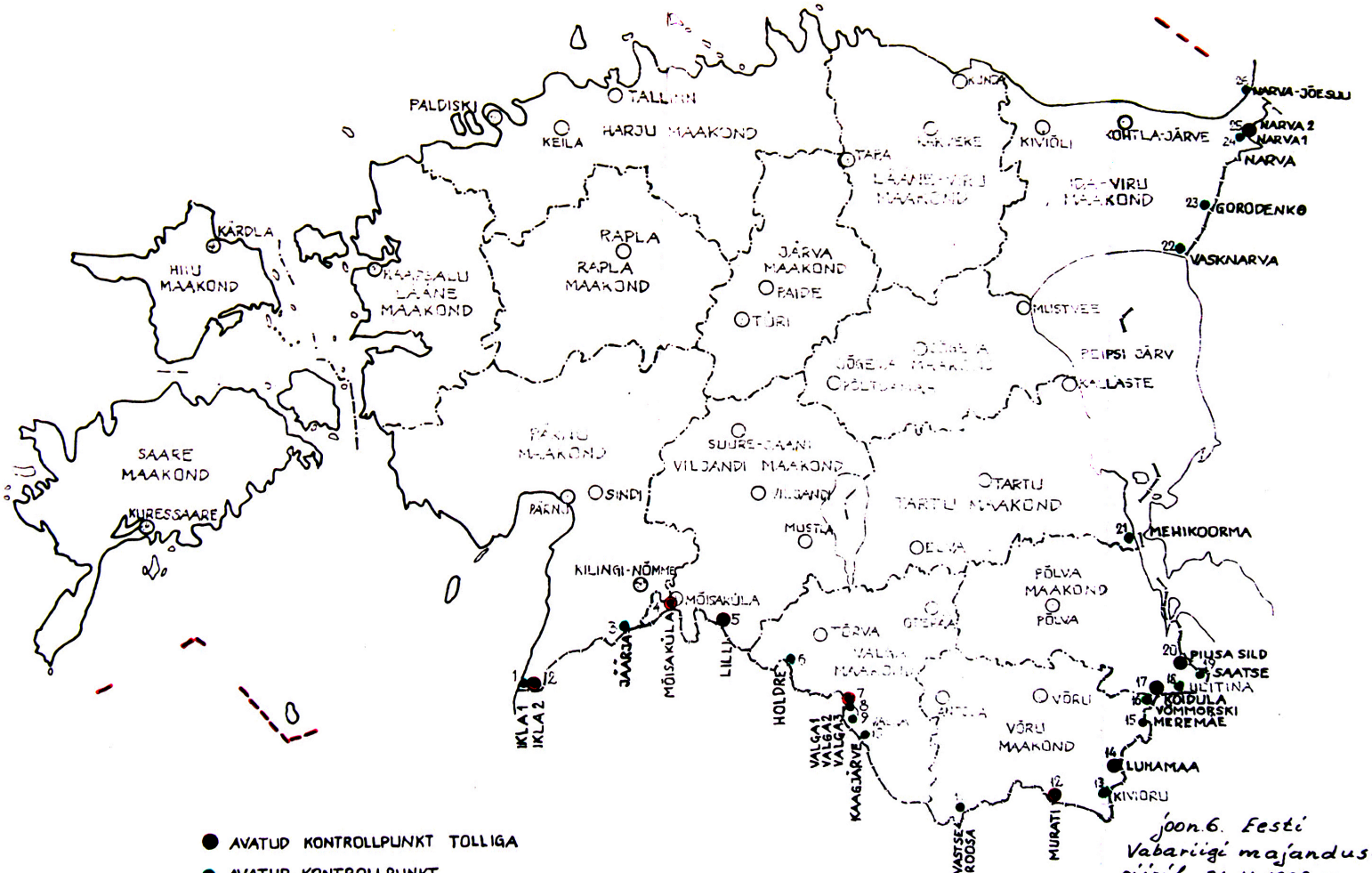
Lisa 1. Kuressaare sõjaväelinnaku skeemile:

1. kontroll-läbilaske punkt;
2. klubi;
3. kasarmu;
4. söökla,võõrasetemaja;
5. ladu;
6. ladu-garaaz;
7. elumaja;
8. haigla;
9. staap;
10. vahtkonnamaja;
11. ladu;
12. ladu;
13. remonditöökoda;
14. garaaz;
15. juurviljahoidla;
16. kütusehoidla ja helikopteri maandumisplats.

Joon 5. Vastavalt Vabariigi Valitsuse korraldusele nr. 327-k 27.08.1992.a Eesti Piirivalveameti poolt ülevõetud endise NSVL piirivalve kordonite skeem

1 : 100 000

Joon. 6. Eesti Vabariigi majanduspiiril 01.11.1990. a. avatud kontrollpunktide skeem. (PVA arhiiv. Arhiveerimata).